

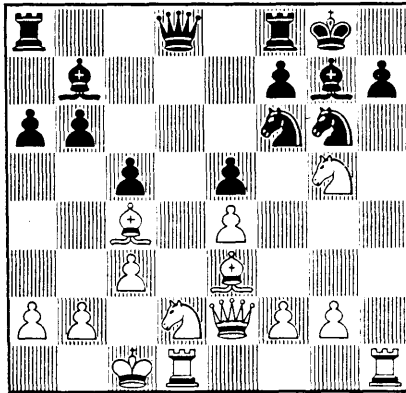
schaken

met michiel bunnik

„Ik heb tegen God geschaakt, hem een pion voor gegeven, en ik won.” Deze woorden werden door Wilhelm Steinitz in geestelijke duisternis enkele jaren voor zijn dood gesproken. Steinitz, grondlegger van het positie-schaak, werd in 1936 te Praag geboren. Hij groeide op in de periode dat het romantische schaak gespeeld werd. Steinitz paste zich aan, maar vond bij het gewaagde aanvalsspel dat in die tijd gespeeld werd weinig bevrediging. Vaak had hij het gevoel dat hij een scherpe aanvalspartij slechts won doordat zijn tegenstander zich slecht verdedigde. Steinitz hield niet van gambietspelen. Een van zijn opvattingen was dat je pas mag aanvallen als het evenwicht in de partijstelling verstoord is. Je moet dan ook aanvallen, anders gaat het voordeel verloren. En omdat in de beginstelling het evenwicht in het geheel nog niet verstoord is, keurde Steinitz het in beginsel af om in de opening materiaal te offeren om op aanval te spelen. In de periode 1873-1882 speelde Steinitz amper toernooien, maar werkte hij bijna uitsluitend aan zijn theorie van het positie-spel. In 1866 riep hij zichzelf uit tot eerste officiële wereldkampioen, nadat hij in een tweekamp van Zukertort gewonnen had. De grootste wetgever op schaakgebied overleed op 12 augustus 1900 in grote armoede in New York. Zijn theorie is dank zij de arbeid van Tarrasch, Lasker en Euwe gemeengoed geworden van 's werelds sterkste schaakspelers.

In de onderstaande partij zien we hoe Steinitz de opening rustig opzet, om vervolgens naar de kenmerken van de stelling een aanval op te zetten. **W. Steinitz-A. Mongredien** Londen 1863 (Dubbelfianchetto). 1. e4,g6 2. d4,Lg7 3. c3. Degelijkheid troef! 3.b6 4. Le3,Lb7 5. Pd2,d6. Dit zwarte systeem wordt tegenwoordig zelden gespeeld daar het wit goede aanvalskansen geeft. Veel spelers zouden in deze stelling 6. f4 spelen, wat er ook goed uitziet. Maar niet Steinitz, die pas aanvalt wanneer hij ontwikkeld is. 6. Pgf3,e5 7. d:e5! Positioneel zeer sterk. De

zwarte bisschoppen hebben en zeer beperkte activiteit, en van de d-lijn die open komt heeft alleen wit profijt. 7.d:e5 8. Lc4,Pe7 9. De2,0-0 10. h4! Na de opening zonder enig risico gespeeld te hebben, valt wit nu aan, en dreigt net h4-h5 de h-lijn te openen. Had wit in plaats van 10. h4 het meer voor de hand liggende 10. 0-0-0 gespeeld, dan zou zwart 10.Pd7 11. h4,Pf6 spelen. 10.Pd7. Na 10.h6 11. h5,g5 heeft wit op f5 een steunpunt en zitten er offers op g5 in de stelling. Op 10.h5 had wit 11. g4,h:g4 12. Pg5 gespeeld. 11. h5,Pf6 12. h:g6,P:g6. Het alternatief 12. h:g6 zou met 13. 0-0-0! beantwoord worden, waarna zwart weinig kan doen, en wit zijn aanval verder voorbereidt. 13. 0-0-0,c5 14. Pg5,a6

Zwarts tegenactie komt te laat. 15. P:h7!,P:h7 16. T:h7. Eenvoudiger was nog 16. Dh5,Pf6 17. D:g6,De8 18. Th7! (18. Lh6,Dg4), P:h7 19. Lh6 en wit wint. 16.K:h7 17. Dh5+,Kg8 18. Th1,Te8 19. D:g6,Df6. Gedwongen, daar wit Lh6 dreigde. Bv. 19.Te7 20. Lh6,Df8 21. Dh7 mat. 20. L:f7+! De witte aanval was nog niet ten einde. 20.D:f7. Op Kf8 beslist 21. L:e8,T:e8 22. Th8+,L:h8 23. Lh6+,Ke7 24. Lg5 met damewinst. 21. Th8+,K:h8 22. D:f7. Wit heeft twee pluspionnen inclusief aanvalskansen op de zwarte monarch, zwart liet de eer aan zichzelf en gaf op.

Limburgs Dagblad 2-3-90